

Prædiken til 22. søndag efter trinitatis

Matt. 18, 1-14

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: På den tid kom disciplene hen til Jesus og spurgte: »Hvem er den største i Himmeriget?« Han kaldte et lille barn hen til sig, stillede det midt blandt dem og sagde: »Sandelig siger jeg jer: Hvis I ikke vender om og bliver som børn, kommer I slet ikke ind i Himmeriget. Den, der ydmyger sig og bliver som dette barn, er den største i Himmeriget; og den, der tager imod sådan et barn i mit navn, tager imod mig. Men den, der bringer en af disse små, som tror på mig, til fald, var bedre tjent med at få en møllesten hængt om halsen og blive sænket i havets dyb. Ve verden for det, der fører til fald. Vel må der komme fald, men ve det menneske, som bliver årsag til fald. Hvis din hånd eller fod bringer dig til fald, så hug den af og kast den fra dig; du er bedre tjent med at gå lemlæstet eller vanfør ind til livet end med begge hænder eller fødder i behold at kastes i den evige ild. Og hvis dit øje bringer dig til fald, så riv det ud og kast det fra dig; du er bedre tjent med at gå ind til livet med ét øje end med begge øjne i behold at kastes i Helvedes ild. Se til, at I ikke ringeagter en af disse små. For jeg siger jer: Deres engle i himlene ser altid min himmelske faders ansigt. For Menneskesønnen er kommet for at frelse det fortabte. Hvad mener I? Hvis en mand har hundrede får, og ét af dem farer vild, lader

han så ikke de nioghalvfems blive i bjergene og går ud og leder efter det vildfarne? Og lykkes det ham at finde det, sandelig, jeg siger jer, han glæder sig mere over det end over de nioghalvfems, der ikke fór vild. Således er det jeres himmelske faders vilje, at ikke en eneste af disse små skal gå fortabt.« Matthæusevangeliet 18,1-14

Hvis hverken I eller jeg kommer til at forstå så meget af denne prædiken, har den på en måde nået sit mål: at formidle indholdet af dagens tekst. Og det er vel at mærke ikke, fordi det er min hensigt at holde uforståelige prædikener. Tværtimod, faktisk. Hvis det, jeg her siger, forekommer uforståeligt, er det fordi dagens tekst siger, at det *skal* være uforståeligt. Måske siger den det ikke sådan direkte med disse ord, men ikke desto mindre siger den det på en måde, så vi ikke kan være i tvivl: Hvad det her drejer sig om, er jo, hvordan vi, der hører talen om himmeriget, skal forholde os til denne tale. Og i det stykke er teksten overhovedet *ikke* uforståelig, men tværtimod ganske klar:

Som et lille barn, der bliver stillet midt blandt alle de voksne og hører dem tale om noget, det ikke forstår; som et lille barn, der derfor kun kan lade talen komme til sig, kun kan tage imod, også selv om det ikke begriber, hvad talen går ud på; - kun således kan vi forholde os til Guds rige, kun således er det overhovedet tilgængeligt for os. ”Sandelig siger jeg jer”, siger Jesus: ”Hvis I ikke vender om og bliver som børn, kommer I slet ikke ind i Himmeriget”.

Hvilket er ganske i overensstemmelse med, hvad vi har hørt ham sige i anden sammenhæng, hvor han bliver bedt om at velsigne nogle små børn. Den tekst, som i Markusevangeliets version læses ved enhver dåb, og som er grundlaget for, at vi døber små børn, også selv om de ikke forstår et ord af, hvad der sker med dem. Ikke en gang de ord, som

lyder: ”Sandelig siger jeg jer: Den, der ikke modtager Guds rige ligesom et lille barn, kommer slet ikke ind i det”. Også her klar og umisforståelig tale: Ligesom børn skal også voksne tage imod Guds rige.

Det, vi skal forstå, er altså, at vi *ikke* forstår ret meget eller overhovedet noget af talen om Guds rige. At vi hverken kan gribe eller *begribe* det. Ikke på nogen måde kan nærme os det med forstanden. Og dette må vi simpelthen tage til os som et vilkår.

Men at forstå sin *uforstand* er dog også allerede meget bedre end ikke at forstå den, ja det er åbenbart ligefrem afgørende. Det vil sige at forstå, at vores uforstand ikke bare er en eller anden forbigående mangel, som vi kan håbe på at udbedre ved fortsat at hige og søge og forske og studere og tænke og gruble; men at vores uforstand simpelthen er fundamental, principiel og uforbederlig. Vi kommer aldrig rigtig til at forstå det. Hverken livet, som vi er midt i eller Guds rige, som vi tror på skal komme.

Og *det* er faktisk ganske svært at forstå. Eller i al fald svært at acceptere. Vi *ville* jo nok helst forstå både livet og Guds rige, helst have det forklaret enkelt og ligefremt, så også voksne kan forstå det. Og vi kan spørge os selv, hvorfor vi da ikke bare kan få det, når nu Gud har sendt sin egen Søn her til for at frelse os? Han må vel vide det. Så hvorfor kommer han så og siger, at vi først må blive som børn for at modtage det?

Det kan man godt undre sig over. Men selv om vi ikke får noget direkte svar, kan vi dog ane, at det nok har noget at gøre med vor egen menneskelige natur, som synes at være dét, der står i vejen for vores forståelse af livets mening og modtagelse af Gudsriget. Som det tydeligt fremgår af teksten, er det jo Jesu egne disciple, som med deres spørgsmål til ham sætter hele hans tale i gang.

Hvem er den største i Himmeriget? – spørger de om og afslører dermed, at heller ikke de, hans nærmeste, havde forstået, hvad talen om Himmeriget går ud på. At det netop ikke blot er en slags optimeret udgave af det jordiske liv, vi kender med al dets konkurrence, præstationer og hierarkier, men noget radikalt anderledes; en sammenhæng hvor intet åbenbart afhænger af præstation og anstrengelse, hvor tværtimod alting gives, men dog kun er tilgængeligt for den, der tager imod det ydmygt som et barn, der ikke kan andet. I forhold til Gud, til livets ophav og herre, er ingen præstation mulig, ingen fortjeneste, konkurrence eller intet hierarki relevant. Det er nok det, som vi dybest set ikke er i stand til at fatte. At et sådant rige kan være virkelighed eller skal blive det.

Disciplene fattede det ikke, selv om de dog hørte det direkte fra mesteren selv. Vi, der lever nu, fatter det stadig ikke, selv om vi dog har 2000 års tradition for omgang med dette budskab at støtte os til. Og grunden er nok uforandret den samme: At vores menne-

skelige natur står i vejen; at de erfaringer, vi gør med livets realiteter, gør det vanskeligt eller simpelthen umuligt for os at forestille os et liv på andre præmisser. Også selv om vi gerne ville. Om det er vanskeligere for os nu, end det var for disciplene eller for tiden mellem dem og os, er svært at bedømme. Der er dog intet, der tyder på, at det skulle være blevet lettere.

Konkurrence om hvem der er først, størst, stærkest, bedst i enhver henseende, hvem der vinder eller taber, er selvfølgelig på ingen måde noget nyt, men formentlig så gammelt som menneskeheden. Fortællingen om Adams og Evas sønner, Kain og Abel, er for så vidt også en historie om dette. Formentlig findes der intet menneskeligt samfund, der ikke på en eller anden måde er præget af denne konkurrence. Det er selvfølgelig en helt grundlæggende, uomgængelig virkelighed.

At hævde at Guds rige kun er tilgængeligt for den, der tager imod det som et lille barn, vil derfor til enhver tid være en provokation, en omvendning af al normal standard og erfaring. Fordi det lille barn enten er uden for konkurrencen eller på forhånd har tabt på grund af sin lidenhed og svaghed. At taberen er vinder, at de sidste skal blive de første og de første de sidste, som Jesus siger andetsteds (Luk 13, 30), bliver aldrig en selvfølgelighed. Slet ikke i en kultur som vores, der i øvrigt hylder en udbredt vulgærdarwinistisk tro på, at den bedst egnede overlever. En tro, som i de senere år næsten

synes at have opnået en slags officiel status i skikkelse af det såkaldte konkurrencesamfund. Det vil sige et samfund, hvor udfaldet af den naturlige konkurrence ofte synes at blive betragtet som eneste kriterium for succes, om ikke ligefrem for menneskeværd, under henvisning til at konkurrence er vejen til effektivisering og forbedring på alle planer. I vores uddannelse, i vores arbejde, selv i vores privatsfære er vores moderne liv blevet stærkt præget af en præstationskultur i en evig, hæsblæsende jagt på at blive endnu bedre og opnå endnu mere. Altid gøre en forskel, altid gå den ekstra mil, altid score. Næsten som om tilværelsen var én stor sportsbegivenhed.

Måske er det ikke nogen tilfældighed, at sproget i den offentlige samtale er så præget af sportsmetaforer. Eller at fremtrædende atleter opnår en status som forbilleder på præstation og menneskelig udfoldelse, som kun forstærkes af de afsavn, de som en slags moderne asketer har gennemlevet for at nå så langt. Eller at store sportsbegivenheder som f.eks. Tour de France opnår en opmærksomhed, prestige og også intellektuel bevågenhed, som om der virkelig var en dybere, forløsende mening i, hvem af de senede ungersvende, som efter at have okset Frankrig rundt i tre uger, ender med at stå på sejrskamlen i Paris. – Hvis det da ikke senere viser sig, at han er blevet hjulpet godt på vej dertil af forskellige former for doping. I et åndeligt klima som dette bliver Jesu ord helt sikkert ikke nemmere at forstå.

Så hvad skal vi så med dette mærkelige budskab, kunne man spørge. Hvad skal vi stille op med det? Vi skal glæde os usigeligt over det. Og vi skal, hvor mærkeligt det måske end kan lyde, ikke mindst glæde os over vor uforstand; forstå hvor godt det er, at vi *ikke* forstår livet og Guds rige bedre end et lille barn. For hvis dette ikke var tilfældet, hvis der ikke var nogen forjættelse af et gudsrige som noget helt andet og bedre, ville vi være henvist alene til det liv, vi kender af erfaring, til vores egen naturs præmisser. Der ville ikke være noget andet kriterium for menneskeværd end, hvem der er størst og stærkest, hvilket ville være dårligt nyt for alle andre end den ene, der til enhver tid er det. Uden forjættelsen af et Gudsrige i al dets ufattelige anderledeshed ville vores liv være blottet for dybere håb og perspektiv. Det ville for så vidt være som ét stort Tour de France (måske sågar med kommentarer af Jørgen Leth).

Måske tør vi også tro, at det er noget i den retning, der menes med at bringe en af de små til fald, at bringe andre mennesker til fald. Nemlig at fratage andre troen på Gudsrigets virkelighed, måske netop under henvisning til, at det er uforståeligt og derfor usandsynligt og for så vidt barnagtigt at tro på. Det er at fratage andre mennesker troen og håbet, og det er der åbenbart en streng straf for: Helvedes evige ild.

Hvilket nok også er en forestilling, der er lige så ufattelig som Gudsriget. Dog er helvede også en forestilling, der *kan* støttes af

Redaktion

Sognepræst og provst
Margrethe Dahlerup Koch
Fjord Alle 13
6950 Ringkøbing
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

en vis menneskelig erfaring: At fratage mennesker håb er i en vis forstand at forvise dem til helvede, for så vidt som helvede netop er et sted, hvor alt håb lades ude. Eller et liv blottet for håb er en form for helvede. Den, der fratager andre håb og tro, har antageligt også opgivet dem selv og befinder sig derfor allerede i en vis forstand i helvede. Det er med andre ord en ugerning, der så at sige bærer straffen i sig selv.

Så er det godt at slutte med at bekræftes i det glædelige perspektiv: At Gud ikke går op i, hvem der er størst og har præsteret mest, men derimod er som manden med de 100 får, der glæder sig mere over at finde det ene fortabte får end over de 99 andre, der står trygt derhjemme. Gud ønsker ikke, at en eneste af disse små skal gå fortabt, men strækker sig ud efter hver eneste enkelt af dem. Ikke på grund af det, som den enkelte har præsteret, men fordi den enkelte tager imod det på den eneste mulige måde, nemlig som et lille barn.

Det er stadig ikke nemt at forstå. Men derfor er det alligevel sandt. Og således al grund til at sige:

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd.
Du, som var, er og bliver én sand treenig Gud,
Højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed.

Amen

Christian Gottlieb
Gladsaxe

Salmer:
838, 392, 299, 609, 616, 810